

31 Maart 1953.

KA 170905
1

UNGEBOEKT

Panorama B.V.D.-II.

./.
Ik heb de eer Uwer Excellentie hierbij aan
te bieden een overzicht van werkverrichtingen van
de Dienst, betrekking hebbende op de periode van
15 December 1952 tot 15 Maart 1953.

Het Hoofd van de Dienst,

11/4
Mr H.W. Felderhof

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Binnenlandse Zaken,
te
's-GRAVENHAGE.

LINKS EXTREMISME

Communistische Partij Nederland (C.P.N.)

In de maand Februari was de observatie en de berichtgeving meer in het bijzonder geconcentreerd op de door de C.P.N. toegepaste methodes om politieke munt te slaan uit de waterenood. Het Dagelijks Bestuur der Partij handelde in deze snel en kwam reeds in de avond van 1 Februari tot de conclusie, dat "de na-oorlogse regeringen-Drees e.a., in het bijzonder hun ministers van Verkeer en Waterstaat, ten volle verantwoordelijk" waren voor de ramp.

Nauwkeurig werd ook gadegeslagen de ontwikkeling van de oprichting van volkshulpcomité's, waarvan van communistische zijde veel politiek gewin werd verwacht. Geconstateerd werd, dat het voorbijlopen van genoemde comité's met betrekking tot de Sowjet-Russische financiële steun ter leniging van de slachtoffers een streep door de rekening van de C.P.N. is geweest.

Voor wat betreft de overige door de C.P.N. ontwikkelde agitatie had bijzondere aandacht de stimulering van het verzet tegen de ratificatie van het E.D.G.-verdrag en de herdenking van de bekende Februaristaking, welke te Amsterdam geen opvallend verloop vertoonde.

De campagne voor de komende Gemeenteraadsverkiezingen vertoont, in zoverre een afwijkend aspect, dat de C.P.N. het standpunt heeft ingenomen, dat het voor de massa duidelijk moet zijn, wanneer kandidaten van de partij op een lijst voorkomen. De camouflage-politiek van het bevorderen van "neutrale" lijsten is blijkbaar verlaten. Niet verzuimd is te stellen, dat de C.P.N. de enige partij is, die zich in werkelijkheid iets aantrekt van de nood der getroffen en in het rampgebied en dat de C.P.N. opkomt voor volledige materiele schadeloosstelling. Met de verkoop van "verkiezingsaandelen" stelt de partij zich voor de campagne te kunnen bekostigen.

Gehloken is, dat de C.P.N. zich veel moeite heeft getroost om aan te tonen, dat het Moskouse anti-zionisme niets te maken heeft met het "mensonterende anti-semitisme".

In de laatste maanden zijn interne spanningen in de partij waargenomen, hoewel het voorbarig zou zijn in dit verband van een crisis te spreken.

Geconstateerd kon o.m. worden, dat de ontwikkelde actie in verband met de watersnood geenszins algemene instemming in eigen gelederen heeft gevonden, terwijl voorts duidelijk is geworden, dat zelfs min of meer vooraanstaande partijgenoten zich niet door het door de partij gepropageerde verschil tussen anti-zionisme en anti-semitisme hebben laten overtuigen.

Dit soort leden zijn door de partijleiding in het openbaar gegispt, waarbij gesproken is van "schadelijke sectaristen en van een levensbelang om de inwendige vijanden te vernietigen en uit de partij te verdrijven.

Het overlijden van Stalin was voor de communisten aanleiding een poging te doen de werfactie voor partij en krant nieuw leven in te blazen. Afgewacht moet worden in hoeverre deze opzet zal slagen.

Communistische Vakbeweging.

Tegen de jaarwisseling was alle aandacht voor onderhavige sector gericht op het te Zaandam gehouden derde N.V.O.-congres, dat vrijwel volgens de gemaakte prognose is verlopen. Het eigenlijke vakbondswerk is nauwelijks aangeroerd. Het gehele Congres stond in het teken van het aftreden en de vervanging van de landelijke voorzitter, die in zijn zelfkritiek verder ging dan voor mogelijk was gehouden.

Ter uitvoering van een op het congres bekend gemaakt besluit is op 1 Februari een landelijke demonstratie tegen de werkloosheid georganiseerd. De voorbereidingen tot deze demonstratie, welke in alle plaatselijke N.V.O.-vergaderingen aan de orde is gekomen, werden nauwlettend gevolgd. Zij deden een tamelijk massale actie vermoeden. Zij is echter van weinig betekenis geweest, waartoe hebben bijgedragen de uitermate slechte weersomstandigheden en het bekend worden van de watersnood.

De wijze waarop de N.V.O. de van het Wereldvakverbond ontvangen gift (ruim f. 54.000.-) voor de slachtoffers zal besteden vormt een aangelegenheid waarop de aandacht gericht blijft.

De toenemende werkloosheid en de niet altijd vlot lopende organisatie van de werkloosheidsverzekering leidden tot enige door de C.P.N. en N.V.O. opgezette en geleide acties in de noordelijke provincies.

Overige Mantelorganisaties van de C.P.N.

Vredesbeweging.

In de maand December 1952 had vooral het door de communisten georganiseerde Congres der Volkeren voor de Vrede te Denen de aandacht. Van alle mantelorganisaties werd activiteit waargenomen vooral van

de Nederlandse Vredesraad.

Overeenkomstig de voor de Westerse landen gegeven directieven werd het communistische karakter in Nederland verhuld door de oprichting van een zg. neutraal initiatiefo comité voor de vrede, dat in naam de leiding van de voorbereidingen op zich genomen had. Het secretariaat hiervan berustte bij een niet als communist bekend staande persoon.

Niettemin bleef de sterkte van de Nederlandse delegatie, waarvoor op 60 leden gerekend was, tot 34 personen beperkt.

Vastgesteld kon worden, dat het Congres tot dusverre -althans voor wat Nederland betreft- geen bijdrage van betekenis heeft gevormd voor het communistische streven naar een "eenheidsfront" met anderdenkenden. Van nabetrachtingen over de resultaten van het congres is alleen in communistische kringen gebleken. Daarop kan niet zonder invloed zijn geweest de omstandigheid, dat op het congres de communisten blijk gaven de touwtjes voldoende in handen te hebben om het tot stand komen van "ongecontroleerde" uitspraken te voorkomen.

De Nederlandse Vredesraad misbruikte de watersnood voor een actie tegen de ratificatie van het E.D.G.-verdrag. Onder de leuze "Nederland moet herrijzen" werd betoogd, dat de begroting "Defensie" moet worden verminderd ten behoeve van het herstel der ondergelopen gebieden.

Oud-verzetsstrijders.

De voorbereidingen zijn gevolgd, welke werden getroffen voor de bijwoning van de internationale bijeenkomsten van oud-verzetsstrijders, welke op 1 Februari te Longwy (Fr.) en te Duisburg hebben plaats gehad. Hoewel het Kominform weekblad naderhand mededeelde, dat duizenden verzetsstrijders uit Nederland, België en Luxemburg aan de bijeenkomst der Franse verzetsorganisaties hadden deelgenomen, kon worden vastgesteld dat het aantal Nederlandse deelnemers in feite slechts 19 bedroeg. Te Duisburg waren geen Nederlanders aanwezig, aangesien hun de toegang tot Duitsland was geweigerd.

Nederlandse Vrouwen Beweging.

Het 4e congres der Nederlandse Vrouwen Beweging (eind Januari) stond eveneens in het teken van strijd tegen de E.D.G.

De Internationale Vrouwendag (8 Maart jl.) luidde eveneens "de alarmklok tegen de E.D.G."

Nederland-U.S.S.R. Kennis werd genomen van een oproep van het bestuur van de vereniging "Nederland-U.S.S.R." tot grotere activiteit. De leden mogen

zich niet tevreden stellen met het huidige aantal filmvoorstellingen, noch met het huidige ledental. Iederéén moet onttrokken worden aan de invloed van de anti-Sowjet hetze en de leugens over de H.S.S.R., zo wordt gesteld. Inmiddels bleek, dat de lopende werfcampagne der vereniging in Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage geenszins de verwachte winst heeft opgeleverd.

De Communistische Jeugdorganisaties.

De communistische jeugdorganisaties werden en worden in beslag genomen door de voorbereidingen der internationale conferentie ter verdediging van de rechten van de jeugd. De ANJV-leiding, die zeer goed insiet, dat het ontspanningselement in het verbond onmogelijk gemist kan worden, waarschuwde tijdens het jongste congres (10 - 11 Januari 1953) met klem tegen politieke verslapping.

De nationale conferentie ter verdediging van de rechten van de jeugd, welke in het kader van voorgenomene voorbereidingen op 24 en 25 Januari te Amsterdam werd gehouden, was geen onverdeeld succes. Tijdens deze conferentie werd mede besproken de wijze waarop de jeugd beter zou kunnen worden gemobiliseerd, nl. door te ijveren voor haar "kleine verlangens". Mogelijk wordt geacht dat deze politiek op ontevreden elementen enige indruk zal maken.

Overig links-extremisme

Berichten werden ontvangen met betrekking tot het ontplooiën van enige interne activiteit op scholingsgebied door de in het verborgene werkende Revolutionaire Communistische Partij, waarbij ook sprake is van een incidentale medewerking van een buitenlandse kameraad.

Enige activiteit werd waargenomen van de Communistenbond "Spartacus", die nl. in de maand December 1952 te Amsterdam een openbare bijeenkomst hield, welke slechts door twintig personen werd bezocht.

Kennis werd genomen van het besluit van de "Socialistische Unie", dat zij de partij-status heeft prijsgegeven en derhalve niet meer aan verkiezingen zal deelnemen. Het staat de leden van deze groepering thans geheel vrij om zich elders politiek te organiseren.

Neutralisme.

Aandacht heeft getrokken de door de Centrale Werkgroep van de Vredesbeweging "De Derde Weg" aan de pers verstrekte mededeling waarin nogmaals met nadruk is gesteld, dat de beweging afwijzend staat zowel tegen de Kominform als tegen het Atlantisch Verdrag met het daaraan verbonden bewapeningsprogramma.

Het lidmaatschap van de C.P.N. is onverenigbaar geacht met dat van "De Derde Weg", hetgeen evenwel, naar verklaard is, niet impliceert, dat het contact met de communistische partijen, in het bijzonder met de communistische Vredesraad, mag worden geschuwd, "omdat buiten het communisme om geen vrede kan worden gevestigd".

Naarmate de onafhankelijkheid van "De Derde Weg", die het theoretisch uitgangspunt van de beweging is, ook in de praktijk duidelijker komt vast te staan, zal -aldus de aan de pers gedane mededeling- bedoeld contact intensiever worden.

RECHTSEXTREMISME.

Oud Politieke Delinquenten (S.O.P.D.)

Rijgewoond werd de pleidooien voor de Kantonrechter te 's-Gravenhage in het proces van de Stichting "Oud Politieke Delinquenten" (S.O.P.D.) contra de Staat der Nederlanden en de Minister-President terzake van schadevergoeding wegens onrechtmatige daad voortvloeiende uit het sluiten van het oorlogskerkhof in de veen, waarbij in het verweer van gedaagden is gesteld, dat de eisende Stichting een verboden vereniging is op grond van het Besluit Ontbinding Landverraderlijke Organisaties (S. E 102).

Kennis is vervolgens genomen van het desbetreffende vonnis van de Kantonrechter te 's-Gravenhage ddo 14 Februari 1953, waarin o.m. overwogen is, dat de uitlatingen van de zijde van de Stichting in het algemeen gedaan wel het vermoeden wekken, dat de doeleinden van de S.O.P.D. verder gaan dan in de Stichtingsacte is aangegeven en een ander karakter hebben dan dat van een uitsluitend sociaal-charitatieve instelling. Nu evenwel -aldus het vonnis- gedaagden het meest voor de hand liggende bewijsmiddel, nl. een uitspraak aan de hand van art 4 der Wet van 22 April 1855 (Regeling en beperking uitoefening recht van vereniging en vergadering), nog niet hebben aangevoerd, is nog niet ten volle komen vast te staan, dat de eisende Stichting het streven van een of meer der in art 1 van het in S 1944 No E 102 opgenomen Besluit bedoelde organisaties tracht voort te zetten.

De niet-ontvankelijkverklaring van de eis is verder uit andere hoofde aangenomen.

Overeenkomstig de uitlating van haar Voorzitter kon reeds een verdere activiteit van de Stichting worden waargenomen o.m. bestaande in de vorming van nieuwe afdelingen in verschillende delen van het land, dan wel in de voorbereiding daartoe.

Het mededelinendblad van de Stichting heet thans "De Hoedhoorn". Een onderzoek is nog gaande betreffende de oplage.

De financiële toestand van de Stichting heeft de voortdurende aandacht. Mede wordt gelet op de verstrekking van financiële bijdragen door niet bij de Stichting aangesloten personen.

Werkgezelschap Europa

Van de "Werkgezelschap Europa in de Lage Landen" werd enkel geringe activiteit waargenomen.

VERDACHTE VERBODDELINGEN.

In de afgelopen periode vormde een punt van waarneming de te verwachten reactie van de diplomatieke vertegenwoordiging van de Hongaarse Volksrepubliek hier te lande op de formering in Nederland van een anti-communistisch georiënteerde Nederlands-Hongaarse Vereniging waarvan een vroeger lid van het Hongaarse Gezantschap, thans werkzaam ten behoeve van de Hongaarse Regering in ballingschap, tot de initiatiefnemers behoort.

In dit verband zij gemeld, dat bedoeld Gezantschap begin 1930 een vergeefse poging heeft gedaan om een op de Volksrepubliek Hongarije afgestemde vereniging van Hongaren en sympathiserende Nederlanders op te richten.

Mede vormde een object van observatie de activiteit van de Poolse Boerenpartij hier te lande, welke zich uitte in de oprichting van afdelingen in Utrecht, Breda en Hoesbroek. Deze waarneming lijkt geboden met het oog op de in genoemde partij op de voorgrond tredende, in het buitenland woonachtige, leidende Poolse figuren, die na de oorlog een tijd lang min of meer actief hebben samengewerkt met de pro-communistische regering te Warschau.

Aandacht trek ook de felle wijze waarop de gedelegeerde voor West-Europa van de Poolse Boerenpartij tijdens de oprichtingsvergaderingen van de genoemde afdelingen verdachtsmakingen uitte aan het adres van de Poolse Regering in ballingschap te Londen, waarin ook Amerikaanse instanties werden betrokken.

Geconstateerd kon voorts worden, dat de Russisch Orthodoxe Kerk in Nederland een verhoogde activiteit gaat ontwikkelen welke voornamelijk is gericht op het verwerven van relaties in zowel religieuze als niet-religieuze Nederlandse kringen.

Genoemde verhoogde activiteit werd ook afgeleid uit pogingen om in Rotterdam, waar de Russische Kerk de meeste leden telt, de beschikking te verkrijgen over een nieuw gebouw voor kerkdiensten eventueel door aankoop.

Een aantal kerkleden zijn naar Amsterdam verhuisd, terwijl ook de aanwezigheid aldaar van enige Nederlandse bekeerlingen de verwachting wekken, dat ook in de hoofdstad de bedrijvigheid zal toenemen.

De verdere observatie van de Griekse communistische zeeliedenbond, de O.E.R.O., welke organisatie in verschillende havensteden over de gehele wereld haar vaste vertegenwoordigers heeft, resulteerde in een aanvullende lijst van 42 verdachte Grieken. Er werden aanwijzingen verkregen, dat ook in Rotterdam een vast steunpunt is gevestigd.

INDONESIERS, CHINEZEN EN DE WEST.

Gebleken is dat in de afgelopen periode vooral de uitwijzing van Raden Mas Sunito en Go Gien Tjwan de gemoederen van de links-georiënteerde Indonesiers en Indo-Chinezen hier te lande, heeft bewogen.

Duidelijk is thans wel geworden, dat deze uitwijzing de politieke bedrijvigheid van de hier bedoelde groepen in het algemeen niet heeft geremd, zij het dat deze thans voorzichtiger plaats vindt bv. door het houden van samenkomsten in kleinere groepen.

Zo is ook de bedoeling bekend geworden om het a.s. congres van de Perhimpunan Indonesia (P.I.) enkel in huiselijke kring te houden.

Geconstateerd werd, dat vertegenwoordigers van de "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" (P.P.P.I.) aanwezig waren op het kortgeleden gehouden O.P.S.J.-congres (Organisatie van Progressieve Studerende Jeugdverenigingen), waaruit de binding van genoemde Indonesische groep met het communisme weer eens aan de dag is getreden. Deze gebondenheid kwam overigens ook tot uiting in het internationalistische vlak door een publicatie van de "Panitera" in een te Wenen verschenen communistische brochure over de Rechten van de Jeugd, waarin adhesie werd betuigd met en opgewekt werd tot de bijwoning van de internationale conferentie voor de Jeugd welke te Wenen zal worden gehouden.

Extrem politieke verschijnselen onder Ambonnesen deden zich niet voor. De omtrent deze groepen ontvangen berichten wijzen niet op gemaakte

vorderingen in het totstandkomen van eenheid tussen de beide belangrijkste organisaties, de Grams en de B.F.R.M.S. Tolkens vallen deze groepen weer terug in een zekere moedeloze stemming, voornamelijk tengevolge van het ontbreken van een door alle groepen aanvaardbare leider. Er waren ook meldingen van vage plannen bij enkele vooraanstaande Ambonense figuren om naar Indonesië terug te keren.

Van de hier te lande gevormde kerngroep van op de volksrepubliek China georiënteerde Chinezen werd een duidelijke activiteit waargenomen.

Verder was een propaganda-activiteit van de kerngroep merkbaar onder de in Nederland vertoevende Chinezen.

De anti-Nederlandse gezinde Surinaamse groepering "Nationaal Comité Suriname" bleef trachten haar invloed te vergroten, hetgeen ook is gebleken uit de opzet om een hunner als vertegenwoordiger van Suriname in Nederland benoemd te krijgen.

VERDACHTE NEDERLANDERS

Op het gebied van de luchtfotografie kon een uitgebreid onderzoek worden beëindigd omtrent een ter kennis gebrachte verdenking van levering van foto's aan een Oost-Europese mogendheid, zonder dat dit heeft geleid tot het naar voren komen van bezwarende feiten.

Speciale aandacht heeft gehad de groep Nederlanders, die verdachte relaties onderhoudt met vertegenwoordigers in Nederland van landen gelegen achter het IJzeren Gordijn, waarbij de gedragingen van een aantal tot deze groep behorende personen in een nauwlettender observatie werd betrokken.

Opgevallen is de omvang waarin Nederlandse paspoorten zoek raken. Aan de hand van op grond van het nieuwe art 42 der Paspoortinstructie door het Ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangen meldingen werden gedurende de periode, lopende van ongeveer ultimo September 1952 - medio Maart 1953, 157 paspoorten van het model 1950 als vermist opgegeven, waarvan 2 weder werden teruggevonden. Geen misbruik is geconstateerd.

FINANCIEN EN ECONOMIE

De verzamelde gegevens met betrekking tot verscheppingen in de Rotterdamse haven van voor de communistische landen bestend strategisch materiaal vertoonde een belangrijke toename vergeleken bij de vorige verslagperiode; ruim berekend was deze toename ruim 50%.

Het Directoraat-Generaal voor de Buitenlands Economische Betrekkingen van het Ministerie van Economische Betrekkingen werd door de dienst terzake ingelicht.

Met grote belangstelling worden de verdere resultaten tegemoet gezien van de besprekingen van het Coördinerend Comité voor de East-West Trade (Cocow) in Februari jl. te Parijs, waarbij de delegaties van de U.S.A., het Verenigd Koninkrijk en Canada zich in beginsel accoord verklaard hebben met het Nederlandse voorstel om het zwaartepunt van de controle op transacties in strategische goederen met communistische landen te leggen in het eigen land en om de controle op de doorvoer als sluitstuk te beschouwen.

De goudtransporten van het Sovjet-bloc, in het bijzonder van Praag, naar het Westen, blijven voortdurend de aandacht vragen, zonder dat tot dusverre met de bestudering der verkregen gegevens zekerheid kon worden verkregen omtrent de betekenis welke aan de soms grote zendingen dienen te worden gehecht.

RADIO

Een tiental clandestiene senders werd in beslag genomen, doch in geen van deze gevallen kon een politieke achtergrond worden geconstateerd.

PREVENTIEVE BEVEILIGING

Aan de B.V.D. is de regeling opgedragen van de beveiliging van de E.D.G.-documenten hier te lande.

De eerst noodzakelijke maatregelen voor de beveiliging van de E.D.G.-Sphero-documenten zijn inmiddels voorbereid. Voor deze beveiliging wordt aansluiting gezocht bij het reeds bestaande Cosmo-beveiligingssysteem.

In het vorig overzicht werd reeds gereleveerd, dat het noodzakelijk is de Nato-niet Cosmo-documenten welke thans nog in de voor Cosmo-documenten bestaande kanalen worden beveiligd, aan de nationale beveiliging toe te vertrouwen. De E.D.G.-niet Sphero-documenten zullen noodzakelijkerwijs van de aanvang af in het nationale beveiligingssysteem moeten worden opgenomen. Hierdoor wordt het in het vorig overzicht aangegeven vraagstuk van de niet in alle opzichten bevredigende stand der overheidsbeveiliging des te dringender.

In verslagperiode werd getracht de weinig voortgang boekende beveiliging der electriciteitsbedrijven te stimuleren door een aantal Burgemeesters de noodzaak van een goede beveiliging en van hun medewerking daaraan onder de ogen te brengen. Waar de gemeenten echter - zij het met enkele uitzonderingen - slechts over distributiebedrijven beschikken, zal dit voor wat betreft de moeilijkheden op het punt van de beveiliging der productiebedrijven weinig effect sorteren. De dss. ingediende daarover handelende voorstellen blijven derhalve de aandacht verdienen.

In het vorig overzicht werd vermeld, dat het aantal in 1952 aan de plaatselijke inlichtingendiensten toegestonden betrouwbaarheidsonderzoeken (sgn. Disonderzoeken) niet onaanzienlijk is toegenomen, doch hiernaan dient te worden toegevoegd, dat in tegenstelling tot eertijds thans rond 90% der uitgaande aanvragen betrekking hebben op een aanslag in de kartotheek van de verbinding en dat in slechts 10% der gevallen een uitgebreid, ter plaatse te verrichten onderzoek wordt versocht. Zodoende is niettegenstaande de toename van het aantal onderzoeken de van de verbindingen geleverde arbeid verminderd.

EXPLOITATIE BEDRIJFLEVEN

Aan een aantal vooraanstaande figuren uit de groeperingen van werkgevers- en werknemers is aan de hand van het door de Dienst ontworpen tableau van het gehele veld der "agitprop" in nationaal en internationaal communistisch verband voorlichting gegeven, welke veel belangstelling heeft ondervonden.

Een soortgelijke voorlichting vond plaats aan

een beperkt gehouden aantal contactpersonen van de dagbladers, welke eveneens interesse voor bedoeld onderwerp aan de dag hebben gelegd.

Gelegenheid is ook geweest om de Pers tijdig te wijzen op de houding door de C.P.N. aangenomen ten aanzien van de waterramp.

In enkele gevallen kon ook worden geprofiteerd van informatie door persorganen uit eigen bron verkregen.

In de bekende zaak van de Tass-agent Pissarev werd samengewerkt met de voorlichtingsorganen der betrokken Ministeries.

EXPLOITATIE BUITENLAND

De Amerikaanse belangstelling voor bezoekers van landen achter het IJzeren Gordijn concentreerde zich niet alleen op reizigers uit de U.S.A., maar breidde zich uit tot reizigers uit Centraal- en Zuid-Amerika, waarvan een aanzienlijk aantal via Schiphol Nederland passeerde.

In een tweetal daartoe geschikt bevonden gevallen werd aan de Amerikanen toestemming verleend gegevens van de dienst te gebruiken voor propaganda-uitsendingen via de "Voice of America".

De verkregen goede samenwerking met de Belgische en Franse veiligheidsdiensten kwam vooral tot uiting in de gevallen, waarin om voortzetting van observatie moest worden versocht van een tweetal personen, dat Nederland had verlaten, waardoor de beschikking werd verkregen over waardevolle aanvullende gegevens.

De Zweedse neutraliteitspolitiek werd in verslagperiode nog eens geaccentueerd door een mededeling van de veiligheidsdienst van genoemd land, nl. dat in principe slechts een bereidheid bestaat tot het verretrekken van inlichtingen met betrekking tot Zweedse onderdanen, ingeval vaststaat dat betrokkenen gevaarlijk zijn uit een oogpunt van spionage en sabotage.

De met West-Duitsland aangevangen uitwisseling van gegevens nam in verslagperiode vrij aanzienlijk toe. Op deze wijze werden o.m. inlichtingen ontvangen over de illegale Oost-Westhandel.

De aangekondigde driemaandelijke bijeenkomst met de zusterdiensten van de landen aangesloten bij het Brussels Pact heeft op 13 Januari 1955 te 's-Gravenhage plaats gevonden.

Met betrekking tot het vraagstuk betreffende beperkende maatregelen, welke in de vijf landen zouden kunnen worden getroffen tegen het vrijelijk passagieren van schepelingen van vreemde nationaliteit, waren door de verschillende diensten rapporten ingediend, aan de secretaris werd opgedragen aan de hand daarvan een overzicht samen te stellen en mogelijk daaraan suggesties te verbinden voor aanbevelingen welke aan de onderscheidenlijke regeringen zouden kunnen worden gedaan.

Verder vond van Nederlandse zijde de probleemstelling plaats van de beperking van de verstrekking van paspoorten in bepaalde omstandigheden waarvan de reactie zou kunnen blijken op de eerstvolgende bijeenkomst, welke op 21 April a.s. te Luxemburg zal plaatsvinden.

Het desbetreffende overleg om ook te komen tot periodieke bijeenkomsten van de vertegenwoordigers van de veiligheidsdiensten van de NAVO-landen heeft thans geresulteerd in de vaststelling van een eerste bijeenkomst van deze aard op 23 Maart jl. te Parijs.

OPLERIDING

Voortgang werd gemaakt met een vijftal cursussen aan lager inlichtingen-personeel van de B.V.D. Rijk- en Gemeentepolitie, Marechaussee en beveiligingspersoneel x van bedrijven (duur 10 cursusweken, verdeeld over 10 maanden; totaal aantal cursisten 123). Twee van de bovengenoemde cursussen (in totaal omvattende 53 cursisten) werden in de verslagperiode afgesloten.

Aan het examen werd deelgenomen door 51 kandidaten van wie er 6 werden afgewezen. Dit was het laatste examen waarbij het B.V.D.-diploma gelijkgesteld werd met de aantekening op het politiediploma.

Hetgeen opviel in deze cursus was: in de eerste plaats, dat het aantal afgeworpen lager was dan enig ander jaar, ten tweede, dat echter het gemiddeld peil van de cursisten lager was dan enig ander jaar en tenslotte dat de Rijkspolitie aanmerkelijk betere resultaten boekte dan bij het voorafgaande examen.

Een aanvang werd gemaakt met de invoering van een nieuw cursussysteem voor B.V.D. en verbindings. Voor het middelbaar- en hogerpersoneel is ingesteld een sgn. basiscursus, waarin de grondlagen van het inlichtingen en veiligheidswerk worden onderwezen, gevolgd door een aantal speciale cursussen, het geheel binnen de tijd van een jaar. De eerste basiscursus in dit kader liep van medio Februari tot medio Maart en werd uitsluitend gevolgd door B.V.D.-personeel.

Aan de B.V.D. werd medewerking gevraagd bij de uitvoering van het programma van door de Luchtmacht t.b.v. zijn inlichtingenpersoneel georganiseerde cursussen. Deze medewerking werd verleend met betrekking tot de volgende vakken: het inlichtingen en veiligheidswerk in Nederland, communisme, spionage, sabotage, propaganda.

Een tweetal speciale cursussen werd gegeven voor de sgn. case-workers in deze dienst. De duur van elk van

dese cursussen was een week en het totaal aantal cursisten bedroeg 41. Het doel van deze cursussen was de betrokkenen in kort bestek een betere ondergrond te verschaffen om hen in staat te stellen hun werk met meer inzicht en meer systeem te verrichten.

Het eigenlijke object van deze cursussen vormde de algemene doctrine welke aan het B.V.D. case-work ten grondslag dient te liggen. Speciaal werd ingegaan op de analyse van de versamelde gegevens en wel in het bijzonder de evaluatie en de interpretatie.

ALGEMEENE ZAKEN

Centrale Documentatie

In verband met het vertrek naar elders van het Hoofd van de Documentatie is deze afdeling sinds enige maanden zonder technisch leider. Aangesien het niet te verwachten is, dat betrokkene zijn functie zal hervatten, wordt omzien naar een geschikte plaatsvervanger.

De taak van deze afdeling wijkt in belangrijke mate af van het normale archiefwerk bij een Ministerie. Er is een omvangrijke kartotheek, een oederingssectie en agenda, terwijl verder aanwezig zijn secties belast met het vormen van persoons- en onderwerpsdossiers.

Om leiding te kunnen geven aan de wijze van documentatie dient bij de technisch leider inzicht te bestaan omtrent de aan de door de verschillende afdelingen - na bewerking - ter opberging toegesonden gegevens te geven waardering en dient hij in staat te zijn tot toetsing van de daaromtrent door de case-workers gegeven aanwijzingen. Nauwkeurige kennis van de structuur van de dienst is uiteraard mede een vereiste.

Het is voornamelijk niet mogelijk gebleken op een geschikte kracht de hand te leggen.

Personeel

Het personeel is sinds 1 December 1952 tot 15 Maart jl. toegenomen van 472 tot 498 man. Deze toename van 26 man totaal is hoofdzakelijk veroorzaakt door de aantrekking van middelbaar- en lager personeel.

Het de toelichting voor het personeel op het ontwerp rangen- en salarissysteem en rechtspositieregeling van het B.V.D.-personeel zal nu een deser dagen kunnen worden begonnen. Na het gepleegde overleg met de vakorganisaties moet van het Ministerie nog uitsluitel ontvangen worden over de voorgestelde wijzigingen van de rechtspositieregeling, scale regeling van het wachtgeld e.d. De nog ontbrekende antwoorden zijn inmiddels ontvangen of positief toegezegd.

Enslervatlag

Een brandend vraagstuk voor de gehele dienst is

het huisvestingsprobleem, dat zich telkens weer opnieuw doet gevoelen bij de aankomst van elke nieuwe werkkraacht en bij de overweging van elk plan tot verbetering van de organisatie of aanpassing aan nieuw opgekomen behoeften welke verplaatsing van personeel zou moeten meebrengen.

Volgens onderhandse informatie van de Rijkgebouwdienst meldden zich gegadigden aan voor het terrein dat nu nog gereserveerd wordt gehouden voor de uitvoering van het aanhangig gemaakte plan.

11 Maart 1953.